

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

Кафедра права, філософії та політології

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Освітній ступінь: «Бакалавр»

Шифр галузі: 01 Освіта

Код і назва спеціальності: 014 Середня освіта (Історія)

Освітній ступінь: «Бакалавр»

Шифр галузі: 03 Гуманітарні науки

Код і назва спеціальності: 032 Історія та археологія

Освітній ступінь: «Бакалавр»

Шифр галузі: 08 Право

Код і назва спеціальності: 081 Право

Освітній ступінь: «Бакалавр»

Шифр галузі: 05 Соціальні та поведінкові науки

Код і назва спеціальності: 052 Політологія

Освітній ступінь: «Бакалавр»

Шифр галузі: 05 Соціальні та поведінкові науки

Код і назва спеціальності: 054 Соціологія

Освітній ступінь: «Бакалавр»

Шифр галузі: 03 Гуманітарні науки

Код і назва спеціальності: 033 Філософія

Чернігів

2023-2024 н.р.

Робоча програма з «Економічна теорія» для студентів за напрямом підготовки 01 Освіта, Спеціальність 014 Середня освіта (Історія).

Робоча програма з «Економічна теорія» для студентів за напрямом підготовки 03 Гуманітарні науки, Спеціальність 032 Історія та археологія.

Робоча програма з «Економічна теорія» для студентів за напрямом підготовки 08 Право, Спеціальність 081 Право.

Робоча програма з «Економічна теорія» для студентів за напрямом підготовки 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 052 Політологія

Робоча програма з «Економічна теорія» для студентів за напрямом підготовки 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності: 054 Соціологія

Робоча програма з «Економічна теорія» для студентів за напрямом підготовки 03 03 Гуманітарні науки, спеціальності: 033 Філософія

Розробник програми: Пшенична Т.М., кандидат економічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри права, філософії та політології Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

Протокол №1 від 25 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ Олександр ЧОРНИЙ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<i>Галузь знань:</i> <i>01 Освіта</i> <i>03 Гуманітарні науки</i> <i>08 Право</i> <i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>	Вибіркова	
Змістових модулів – 3	Спеціальність: 014 Середня освіта (Історія) 032 Історія і археологія 081 Право 054 Соціологія 052 Політологія 033 Філософія	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		3-й	3
		Семестр	
		5-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		<i>16 год.</i>	<i>10 год.</i>
		Практичні, семінарські	
		<i>14 год.</i>	<i>4 год.</i>
		Самостійна робота	
		<i>60 год.</i>	<i>76 год.</i>
		Індивідуальні завдання	
		Вид контролю:	Вид контролю:
<i>залік</i>	<i>залік</i>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Економічна теорія» є формування у студентів сучасного економічного мислення та ґрунтовних знань про економічну систему суспільства, закони та принципи її функціонування для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності задовольняти потреби людей.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Економічна теорія» є:

- забезпечення ґрунтовної підготовки бакалаврів з «політичної економії» як базової дисципліни навчального плану підготовки бакалаврів з галузі знань «економіка і підприємництво»;
- з'ясування механізму дії економічних законів і механізму їх використання людьми у господарській діяльності;
- глибоке розуміння студентами загальних основ економічного розвитку, закономірностей становлення, функціонування та розвитку економічних систем, діалектики взаємозв'язку їх структурних елементів, сутності ринкової економіки, способів і методів ефективного використання обмежених економічних ресурсів суспільства, принципів оптимізації господарських рішень на мікро- та макрорівнях;
- з'ясування проблем, пов'язаних з переходом українського суспільства до соціально-орієнтованої економічної системи суспільства, та ролі політичної економії у розробці шляхів її формування;
- формування вільного володіння категоріальним апаратом, вміння застосовувати отримані теоретичні знання до аналізу конкретних економічних ситуацій;
- набуття навичок використання інструментарію (зокрема цивілізаційного, синергетичного і діалектичного методів) аналізу економічного життя суспільства;
- підвищення економічної та загальної культури фахівця.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен володіти наступними професійними компетенціями (табл. 1):

**Структура професійних компетенцій
з навчальної дисципліни «Економічна теорія»**

EQF for LLL	Знання	Уміння	Автономність і відповідальність (компетенції)	
Національна рамка кваліфікації (Україна)	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
Модуль 1				
Тема 1. Предмет політичної економії і методи економічного аналізу.				
1.1. Етапи становлення і розвитку економічної науки	Знати основні етапи становлення і розвитку економічної науки	Уміти розрізняти основні етапи становлення і розвитку економічної науки	Здатність працювати в команді при аналізі етапів становлення і розвитку економічної науки предмету економічної теорії, методів економічного аналізу і функцій політекономії	Використовувати конкретні методи економічного аналізу в залежності від предмету дослідження і з врахуванням функцій економічної теорії
1.2. Предмет економічної теорії	Знати предмет політекономії, економікс, мікроекономіки, макроекономіки, мезоекогосподарства	Уміти розрізняти розділи економічної теорії за предметом дослідження		
1.3. Методи економічного аналізу	Знати основні методи економічного аналізу	Уміти розрізняти основні методи економічного аналізу		
1.4. Функції економічної теорії	Знати функції економічної теорії	Уміти розрізняти функції економічної теорії		
Тема 2. Суспільне виробництво.				
2.1. Потреби	Знати класифікацію людських потреб	Уміти класифікувати потреби людини	Уміння доносити до фахівців і нефахівців інформацію про проблеми суспільного виробництва	Уміти визначати ступінь задоволення конкретних людських потреб
2.2. Фактори виробництва	Знати сутність факторів виробництва: земля; капітал; праця, підприємницькі здібності	Уміти класифікувати фактори виробництва		Уміти визначати фактори виробництва, які необхідні для конкретної економічної діяльності
2.3. Головні проблеми організації виробництва	Знати головні проблеми організації виробництва, сутність закону зростання витрат, закону спадної	Уміти визначати проблеми альтернативного вибору		Уміння давати відповіді на питання: Що виробляти? Як виробляти? Для кого виробляти? Скільки

	доходності.			виробляти? в практичній діяльності
2.4. Економічне зростання і його типи	Знати сутність економічного зростання і його типи	Уміння визначати: просте відтворення; розширене відтворення; типи економічного зростання; фази економічного циклу; ефективність виробництва.		Уміння розраховувати ефективність виробництва в конкретній економічній діяльності

Тема 3. Власність і форми підприємницької діяльності.

3.1. Відносини власності	Знати сутність відносин власності	Уміння визначати суб'єкти і об'єкти власності	Уміння доносити до фахівців і нефахівців інформацію щодо проблем відносин власності	Уміння приймати рішення щодо економічної реалізація власності
3.2. Форми власності	Знати сутність понять індивідуальна, державна, колективна власність	Уміти класифікувати індивідуальну, державну і колективна власність		
3.3. Типи економічних систем. Студенти повинні вміти аналізувати необхідні передумови для функціонування різних типів економічних систем.	Студенти повинні вміти пояснювати поняття економічний кругообіг	Студенти повинні вміти визначати відповідні форми і причини неспроможності ринку в конкретних ситуаціях	Вміння працювати в команді при аналізі функціонування різних економічних систем	Студенти повинні вміти застосовувати свої знання та навички для аналізу передумов функціонування і зазіхань на функціонування економічних систем в різних конкретних ситуаціях
	Студенти повинні вміти пояснювати поняття економічна система			
	Студенти повинні вміти описувати поняття планова економіка			
	Студенти повинні вміти описувати поняття вільна ринкова економіка			
	Студенти повинні вміти описувати поняття соціальна ринкова економіка			
	Студенти повинні вміти пояснювати передумови для функціонування ринку	Студенти повинні вміти визначати відповідні форми і причини посягань на функціонування соціальної ринкової економіки в		
Студенти повинні вміти описувати форми				

	<p>неспроможності ринку</p> <p>Студенти повинні вміти пояснювати передумови функціонування соціальної ринкової економіки</p> <p>Студенти повинні вміти описувати посягання на функціонування соціальної ринкової економіки</p>	конкретних ситуаціях		
3.4. Підприємництво.	Знати сутність понять: суб'єкти, принципи, види підприємницької діяльності	Уміти класифікувати підприємницьку діяльність за суб'єктами, принципами, видами		Уміння використовувати свої знання і навички при визначенні переваг і недоліків різноманітних організаційно-правових форм підприємств
3.5. Організаційно-правові форми підприємств	Знати сутність одноосібних підприємств, повних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, командитних товариств, акціонерних товариств, кооперативів	Уміти визначати переваги і недоліки різноманітних організаційно-правових форм підприємств	Здатність працювати в команді при аналізі переваг і недоліків різних організаційно-правових форм підприємств	
3.6. "Тіньова" економіка.	Знати сутність і види незаконної господарської діяльності	Уміти класифікувати види незаконної господарської діяльності	Здатність доносити до фахівців і нефаківців інформацію щодо законності господарської діяльності	Уміння використовувати свої знання для запобігання незаконної господарської діяльності

Модуль 2

Тема 4. Товарна форма організації суспільного виробництва

4.1. Причини виникнення і характерні риси товарного виробництва	Знати сутність понять натуральне і товарне господарство; просте і розвинене товарне виробництво	Уміти класифікувати види товарного виробництва	Здатність працювати в команді при аналізі товарної форми організації суспільного виробництва	Уміння відрізнити натуральне і товарне виробництво в реальному економічному середовищі
4.2. Товар і його властивості	Знати сутність категорій: споживна вартість, вартість, конкретна праця, абстрактна праця, величина вартості товару, суспільно необхідний	Уміти визначати величину вартості товару		Уміння відрізнити продукт від товару в реальному економічному середовищі

	робочий час, редукція праці			
4.3 Походження, суть і функції грошей. Закон грошового обігу	Знати сутність грошей і їх функції, закон грошового обігу	Уміти визначати функції грошей		Враховувати функції грошей і закон грошового обігу в різноманітних конкретних ситуаціях
4.4. Закон вартості	Знати закон вартості.	Уміти визначати дію закону вартості в товарному виробництві		Враховувати дію закону вартості в конкретних ситуаціях
Тема 5. Теоретичні основи ринкового механізму господарювання				
5.1. Виникнення ринку і формування ринкової економіки	Знати умови існування ринку; принципи ринкового господарства; функції ринку	Уміти визначати наявність умов для існування ринку	Здатність працювати в команді при аналізі ринкового механізму господарювання	Уміння визначати наявність умов для існування ринку в конкретних країнах
5.2. Теорія попиту та пропозиції. Студенти повинні вміти визначати фактори формування ціни на ринку закупок і на ринку збуту підприємства.	Студенти повинні вміти пояснювати поняття функція пропозиції	Студенти повинні вміти аналізувати взаємозв'язок ринкової ціни та пропозиції в конкретних ситуаціях		Студенти повинні вміти застосовувати свої знання та навички для визначення формування ціни на ринку закупівель та ринку збуту підприємства підприємства
	Студенти повинні вміти пояснювати вплив виду ринку на пропозицію			
	Студенти повинні вміти пояснювати поняття функція попиту	Студенти повинні вміти аналізувати взаємозв'язок ринкової ціни і попиту в конкретних ситуаціях		
Студенти повинні вміти пояснювати вплив виду ринку на попит				
5.3. Класифікація ринку	Знати класифікацію ринку: по просторовим ознакам, по ступеню зрілості ринкових відносин, з точки зору відповідності діючому законодавству, по економічній ситуації на товарному ринку, по економічному призначенню об'єктів ринкових відносин	Уміти здійснювати класифікацію ринку за різними критеріями		Використовувати класифікацію ринку за різними критеріями в конкретних економічних ситуаціях
5.4. Організаційні форми	Знати такі організаційні форми	Уміти визначати		Використовувати

ринку	ринку: базар, магазин, ярмарка, аукціон, біржа.	організаційні форми ринку: базар, магазин, ярмарка, аукціон, біржа		відповідні організаційні форми ринку в залежності від конкретних економічних завдань
5.5. Моделі ринку	Знати моделі ринку: чиста конкуренція, чиста монополія, монополістична конкуренція, олігополія.	Уміти визначати моделі ринку: чистої конкуренції, чистої монополії, монополістичної конкуренція, олігополії.		Вміти враховувати особливості конкретних дій в умовах різних моделей ринку

Тема 6. Структура ринку

6.1. Ринок споживчих товарів і послуг. Ринок засобів виробництва. Студенти повинні вміти визначати вид ринку закупівель та ринку збуту підприємства.	Студенти повинні вміти пояснювати поняття види ринку	Студенти повинні вміти визначати характеристику ринку в конкретних ситуаціях	Здатність працювати в команді при аналізі структури ринку	Студенти повинні вміти застосовувати свої знання та навички для визначення виду ринку закупівель та ринку збуту підприємства
	Студенти повинні вміти описувати основні характеристики різних видів ринку			
6.2. Ринок капіталу	Знати функції ринку капіталів; джерела формування позичкового капіталу; форми кредитів	Уміти аналізувати ринок капіталу		Використовувати свої знання при використанні різних форм кредитів в конкретних економічних ситуаціях
6.3. Ринок цінних паперів	Знати поняття: акції, облігації, білети державної скарбниці, вексель, ощадні сертифікати, фондова біржа.	Уміти розрізняти такі види цінних паперів: акції, облігації, білети державної скарбниці, вексель, ощадні сертифікати		Використовувати свої знання при використанні різних видів цінних паперів в конкретних економічних ситуаціях
6.4. Ринок науково-технічних розробок	Знати поняття: патент, ліцензія	Уміти розрізняти такі види ліцензій: прості, виключні, повні		Використовувати свої знання при використанні різних видів ліцензій в конкретних ситуаціях

Модуль 3

Тема 7. Основи теорії державного регулювання економіки

7.1. Історичні передумови державного регулювання	Студенти повинні вміти пояснювати поняття соціальна	Студенти повинні вміти аналізувати взаємозв'язку	Здатність працювати в команді при аналізі	Студенти повинні вміти застосовувати свої знання
--	---	--	---	--

економіки. Студенти повинні вміти аналізувати соціально-економічні наслідки різних економічних систем.	безпека	між економічними системами та соціальною політикою в конкретних ситуаціях	соціально-економічних наслідків різних економічних систем	та навички для аналізу соціально-економічних наслідків відповідної економічної системи в різних конкретних ситуаціях
	Студенти повинні вміти пояснювати поняття соціальна політика	Студенти повинні вміти аналізувати взаємозв'язки між соціальною політикою і соціальною безпекою в конкретних ситуаціях		
	Студенти повинні вміти пояснювати поняття соціальна держава	Студенти повинні вміти визначати завдання соціальної держави в конкретних ситуаціях		
	Студенти повинні вміти пояснювати поняття громадянське суспільство	Студенти повинні вміти аналізувати взаємозв'язки між економічною системою і розвитком громадянського суспільства в конкретних ситуаціях		
7.2. Основні моделі державного регулювання економіки і їх еволюція	Знати основні моделі державного регулювання економіки	Уміти вирізняти основні моделі державного регулювання економіки	Здатність працювати в команді при аналізі проблем державного регулювання економіки	Враховувати дію різних моделей державного регулювання економіки в конкретних умовах
7.3. Цілі економічної політики держави	Знати основні цілі економічної політики держави	Уміти вирізняти цілі економічної політики держави		Враховувати використання державою конкретних економічних цілей в своїй економічній діяльності
7.4. Інструменти державного регулювання економіки	Знати інструменти ДРЕ: фіскальну політику; монетарну політику; політику регулювання доходів; зовнішньоекономічну політику	Уміти вирізняти основні інструменти державного регулювання економіки		Враховувати використання державою конкретних інструментів ДРЕ в своїй економічній діяльності
7.5. Економічні функції держави	Знати основні економічні функції держави: забезпечення правової основи; визначення політики макроекономічної	Уміти вирізняти основні економічні функції держави		Враховувати використання державою конкретних економічних функцій в своїй економічній

	стабілізації; розподільчу; перерозподільчу; захист конкуренції.			діяльності
Тема 8. Основні риси і структура світового господарства.				
8.1. Суть і основні закономірності розвитку світового господарства	Знати суть і основні закономірності розвитку світового господарства, етапи розвитку світового господарства, структуру світового господарства	Уміти аналізувати основні закономірності розвитку світового господарства, етапи розвитку світового господарства, структуру світового господарства	Уміння доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, рішення щодо проблем світового господарства і міжнародних економічних відносин	Уміння виявляти і враховувати закономірності функціонування світової економіки і форми міжнародних економічних зв'язків у конкретній економічній діяльності
8.2. Міжнародна виробнича кооперація	Знати риси і форми міжнародної виробничої кооперації	Уміти вирізняти риси і форми міжнародної виробничої кооперації		
8.3. Міжнародна торгівля	Знати функції і основні елементи міжнародної торгівлі, основні типи зовнішньоторгової політики	Уміти функції і основні елементи міжнародної торгівлі, основні типи зовнішньоторгової політики		
8.4. Міжнародний рух капіталів	Знати форми експорту капіталу	Уміти вирізняти і аналізувати форми експорту капіталу		
8.5. Міжнародний рух робочої сили і обмін кадрами	Знати причини і види міжнародної міграції робочої сили.	Уміти визначати причини міжнародної міграції робочої сили і вирізняти види міжнародної міграції робочої сили.		
8.6. Міжнародна валютна система	Знати основні елементи міжнародної валютної системи	Уміти вирізняти і аналізувати основні елементи міжнародної валютної системи		

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1: Предмет економічної теорії і методи економічного аналізу

Етапи становлення і розвитку економічної науки. Економічна думка епохи рабовласництва. Економічна думка епохи феодалізму. Економічні вчення епохи капіталізму: меркантилізм, фізіократи, класична школа політекономії, маржиналізм, марксизм, неокласична школа. Сучасні економічні теорії: кейнсіанство, монетаризм (неоконсерватизм), інституціонально-соціальний напрямок, кейнсіансько-монетаристський синтез.

Предмет політичної економії. Економікс. Мікроекономіка. Макроекономіка. Мезоекономіка. Мегаекономіка.

Методи економічного аналізу. Наукові абстракції. Аналіз. Синтез. Індукція. Дедукція. Історичний метод. Логічний метод. Експеримент. Економічне моделювання. Пастки для звичайної свідомості.

Функції економічної теорії: теоретична, методологічна, практична, ідеологічна.

Тема 2: Суспільне виробництво

Потреби. Фізіологічні потреби. Потреби в гарантіях. Соціальні потреби. Потреби у визнанні. Потреби в самореалізації. Закон зростання потреб. Економічні ресурси.

Фактори виробництва. Земля. Капітал. Праця. Підприємницькі здібності.

Головні проблеми організації виробництва. Закон зростання витрат. Закон спадної доходності. Вирішення проблем альтернативного вибору: Що виробляти? Як виробляти? Для кого виробляти? Скільки виробляти? Чи здатна система адаптуватися до змін?

Економічне зростання і його типи. Просте відтворення. Розширене відтворення. Економічне зростання. Типи економічного зростання. Циклічність. Фази економічного циклу. Ефективність виробництва.

Тема 3: Власність і форми підприємницької діяльності

Відносини власності. Власність в системі економічних відносин. Привласнення. Економічна реалізація власності.

Форми власності. Індивідуальна власність (особиста, індивідуально-трудова, приватнокапіталістична). Державна власність. Колективна власність (господарські товариства, акціонерні товариства, кооперативи).

Типи економічних систем. Традиційна, ринкова, командно-адміністративна економічна система. Змішана економічна система.

Підприємництво. Суб'єкти підприємницької діяльності. Принципи підприємницької діяльності. Види підприємницької діяльності.

Організаційно-правові форми підприємств. Одноосібні підприємства. Повні товариства. Товариства з обмеженою відповідальністю. Командитні товариства. Акціонерні товариства. Кооперативи.

"Тіньова" економіка. Неофіційна економіка. Фіктивна економіка. Підпільна економіка.

Змістовий модуль 2.

Тема 4: Товарна організація виробництва

Причини виникнення і характерні риси товарного виробництва. Просте і капіталістичне товарне виробництво.

Товар і його властивості. Споживна вартість. Вартість. Конкретна праця. Абстрактна праця. Величина вартості товару. Суспільно необхідний робочий час. Редукція праці. Походження, суть і функції грошей. Закон грошового обігу.

Закон вартості. Роль закону вартості в товарному виробництві. Залежність ціни від попиту і пропозиції.

Тема 5: Теоретичні основи ринкового механізму господарювання

Виникнення ринку і формування ринкової економіки. Умови існування ринку. Принципи ринкового господарства. Функції ринку: стимулююча, розподільча, регулююча, організаційна форма суспільного виробництва.

Теорія попиту і пропозиції. Розвиток теорії попиту і пропозиції в світовій економічній думці. Попит. Закон попиту. Нецінові детермінанти ринкового попиту. Пропозиція. Закон пропозиції. Нецінові детермінанти пропозиції.

Класифікація ринку: по просторовим ознакам, по ступеню зрілості ринкових відносин, з точки зору відповідності діючому законодавству, по економічній ситуації на товарному ринку, по економічному призначенню об'єктів ринкових відносин.

Організаційні форми ринку. Базар. Магазин. Ярмарка. Аукціон (англійський, голандський, "втемну"). Біржа.

Моделі ринку. Чиста конкуренція. Чиста монополія. Монополістична конкуренція. Олігополія.

Тема 6: Структура ринку

Споживчий ринок. Ринок засобів виробництва. Ринок капіталу. Ринок цінних паперів. Акції (трудового колективу, підприємств, акціонерних товариств). Облігації. Білети державної скарбниці. Вексель. Ощадні сертифікати. Фондова біржа. Ринок науково-технічних розробок. Патент. Ліцензії (прості, виключні, повні).

Ринок праці. Основні форми відносного перенаселення (фрикційне, структурне, циклічне, приховане, застійне). Форми і системи зарплати. Номінальна зарплата. Реальна зарплата. Погодинна зарплата. Відрядна зарплата.

Змістовий модуль 3.

Тема 7: Основи теорії державного регулювання економіки

Історичні передумови державного регулювання економіки.

Основні моделі державного регулювання економіки і їх еволюція (класична і неокласична школа політекономії, кейнсіанство, некейнсіанство, неоконсервативна економічна політика).

Цілі економічної політики держави (об'ємвиробництв, стабільний рівень цін, зовнішній баланс).

Інструменти державного регулювання економіки. Фіскальна політика. Монетарна політика. Політика регулювання доходів. Зовнішньоекономічна політика.

Економічні функції держави. Забезпечення правової основи. Визначення політики макроекономічної стабілізації. Розподільча функція. Перерозподільча функція. Захист конкуренції.

Тема 8: Основні риси і структура світового господарства

Суть і основні закономірності розвитку світового господарства. Етапи розвитку світового господарства. Структура світового господарства.

Міжнародна виробнича кооперація. Риси міжнародної виробничої кооперації. Форми міжнародної виробничої кооперації.

Міжнародна торгівля. Функції міжнародної торгівлі. Основні елементи міжнародної торгівлі. Основні типи зовнішньоторгової політики. Міжнародний рух капіталів.

Форми експорту капіталу.

Міжнародний рух робочої сили і обмін кадрами. Причини міжнародної міграції робочої сили. Види міжнародної міграції робочої сили.

Міжнародна валютна система. Основні елементи міжнародної валютної системи. Система золотого стандарту. Система золотовалютного стандарту. Система плаваючих валютних курсів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	с.р.		л	с	с.р.
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Змістовий модуль 1.</i>								
Тема 1. Предмет економічної теорії і методи економічного аналізу.	9	2	1	6	9	1	0	8
Тема 2. Суспільне виробництво.	9	2	1	6	11	1	0	10
Тема 3. Власність і форми підприємницької діяльності.	12	2	2	8	10	2	1	7
Разом за змістовим модулем 1	30	6	4	20	30	4	1	25
<i>Змістовий модуль 2.</i>								
Тема 4. Товарна організація виробництва	9	2	1	6	10	1	0	9
Тема 5. Теоретичні основи ринкового механізму господарювання	9	2	1	6	10	1	1	8
Тема 6. Структура ринку	12	4	2	6	10	2	1	7
Разом за змістовим модулем 2	30	8	4	18	30	4	2	24
<i>Змістовий модуль 3.</i>								
Тема 7. Основи теорії державного регулювання економіки	15	3	1	11	16	1	0	15
Тема 8. Основні риси і структура світового господарства.	15	3	1	11	14	1	1	12
Разом за змістовим модулем 3	30	6	2	22	30	2	1	27
Всього годин	90	20	10	60	90	10	4	76

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет економічної теорії і методи економічного аналізу	1	-
2	Суспільне виробництво	1	-
3	Власність і форми підприємницької діяльності	2	1
4	Товарна форма організації суспільного виробництва	1	-
5	Теоретичні основи ринкового механізму господарювання	1	1
6	Структура ринку	2	1
7	Основи теорії державного регулювання економіки	1	-
8	Основні риси і структура світового господарства	1	1
	Всього	10	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет економічної теорії і методи економічного аналізу	6	8
2	Суспільне виробництво	6	10
3	Власність і форми підприємницької діяльності	8	7
4	Товарна форма організації суспільного виробництва	6	9
5	Теоретичні основи ринкового механізму господарювання	6	8
6	Структура ринку	6	7
7	Основи теорії державного регулювання економіки	11	15
8	Основні риси і структура світового господарства	11	12
	Разом	60	76

7. Індивідуальні завдання

Завдання індивідуальної роботи студентів з курсу економічної теорії полягає у ґрунтовному вивченні окремих вузлових проблем курсу, які лягають в основу індивідуальних навчально-дослідних завдань та індивідуальних студентських наукових досліджень, зокрема за тематикою реферативних виступів.

8. Методи навчання

Інформаційно-ілюстративні, проблемні, частково-пошукові, дослідницькі із застосуванням: презентацій лекційного матеріалу; графоаналітичних вправ; розрахункових вправ; ситуаційних завдань.

Лекційний матеріал подається у вигляді презентацій. Під час лекцій аналізуються проблемні ситуації, зорганізується зворотний зв'язок з аудиторією шляхом формулювання запитань і стислих відповідей з обох сторін. Під час практичних занять розглядаються теоретичні положення та їх практичне використання відповідно до тематичного плану занять.

9. Методи контролю

Контрольні заходи є невід'ємним атрибутом навчального процесу. Вони включають поточний, проміжний та підсумковий контроль.

Навчальна дисципліна «Економічна теорія» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 3 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 - бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять за визначеними питаннями, тестами, задачами або практичними завданнями до теми.

Проміжний контроль дає змогу оцінити рівень системного засвоєння теоретичного матеріалу та вміння його застосувати для аналізу економічної ситуації в Україні та розв'язання певних економічних проблем. Проміжний контроль проводиться у вигляді модульних контрольних робіт по відповідних змістовних модулях.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Для його успішного складання пропонується перелік питань, які охоплюють програму курсу. Контроль у формі заліку передбачає включення тестових завдань, що охоплюють різні теми курсу.

Студент може набрати до 100% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Модульна оцінка знань студентів з дисципліни ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

В залежності від повноти поточної відповіді та виконаних тестових завдань студент отримує 100 балів поточного контролю з урахуванням максимальної кількості балів в кожному модулі, згідно наведеної таблиці.

<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка</i> (За національною шкалою)	<i>Модуль1</i> (бали) питома вага 0,35	<i>Модуль2</i> (бали) питома вага 0,35	<i>Модуль3</i> (бали) питома вага 0,30
A	5 (відмінно)	32-35	32-35	27-30
B	4 (добре)	29-31	29-31	25-26
C	4 (добре)	27-28	27-28	23-24
D	3 (задовільно)	23-26	23-26	22
E	3 (задовільно)	21-22	21-22	18-21
FX	2 (незадовільно) з допуском до заліку	0-20	0-20	0-19

Поточний контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Змістовний модуль 1.	0 - 35
1. Усна відповідь / доповідь / реферат.	0 – 5
2. Тести по темах 1-2.	0 – 20
3. Тести по темі 3.	0 – 10
Змістовний модуль 2.	0 - 35
1. Усна відповідь / доповідь / реферат.	0 – 5
2. Тести по темах 4-5.	0 – 20
3. Тести по темі 6.	0 – 10
Змістовний модуль 3.	0 - 30
1. Усна відповідь / доповідь.	0 – 5
2. Реферат	0 – 5
3. Тести по темах 7-8.	0 – 20
Кількість балів за поточний контроль	0 – 100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D		
60-65	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

11. Методичне забезпечення

Робоча програма та навчальна програма з дисципліни «Економічна теорія» для студентів спеціальностей 014 Середня освіта (Історія), 032 Історія і археологія та 081 Право.

Розробник: Т.М. Пшенична, доцент, к.е.н.

Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.

12. Рекомендована література

Базова

1. Гальчинський А.С. Економічна теорія: підручник / А.С.Гальчинський, П.С.Єщенко, Ю.І.Палкін. – К.: Вища школа, 2007. – 503 с.
2. Економічна теорія : навч. посіб. / уклад.: Бойда С. В., Колосінська М. І., Белей С. І. ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2021. – 199 с.
3. Економічна теорія : підручник / [В. П. Якобчук та ін. ; під заг. ред. В. П. Якобчук] ; Житомир. нац. агрокол. ун-т. Київ : Ліра-К, 2020. – 449 с.
4. Економічна теорія. Політекономія: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 9-те вид., допов. Київ: Знання, 2014. 710 с. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/>
5. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність : підручник / Е. М. Забарна, О. М. Козакова, Н. О. Задорожнюк та ін. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 412 с.
6. Економічна теорія: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. – 268 с.
7. Економічна теорія: навчальний посібник. Укл: М.І. Колосінська, С.І. Белей, С.В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. 200 с.
8. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. – К.: Видавництво Ліра-К, 2020. – 450 с.
9. Економічна теорія: політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 7-ме вид., стереотипне. – К.: Знання-Прес, 2008. – 719 с.
10. Зазимко А.З. Політична економія. – К.: КНЕУ, 2005. – 358 с.
11. Магійович Р. І., Зеліско Н. Б. Економічна теорія : навч. посіб. / Львів. нац. аграр. ун-т. Львів : Галицька видавнича спілка, 2021. – 323 с.
12. Марченко О. С. Економічна теорія: навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 131 с.
13. Мочерний С. В. Політекономія: Підручник. – К.: Вікар, 2005. – 386с.
14. Основи економічної теорії : навч. посіб / І.В. Кокарєв. – Дніпро: ДДУВС, 2020. – 100 с.
15. Основи економічної теорії: Навч.посіб. / Уразов А.У., Маслак П.В., Саух І.В. – К.: МАУП, 2005. – 328 с.
16. Політекономія : Підруч-к. / За ред. Ю.В.Ніколенка. – К.: ЦУЛ, 2003. – 412 с.

17. Політична економія: навч. посібник / за заг. ред. О.С.Степури; Ін-т підприємництва та сучасних технологій. – К.: Кондор, 2008. – 406 с.
18. Політична економія: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / За ред. В.О.Рибалкіна, В.Г.Бодрова. – К.: Академія, 2007. – 672 с.
19. Політична економія: Навчальний посібник / За ред. Г.І.Башнянина і Є.С.Шевчука. – Вид. 4-те, перероб. і доп. – Львів: Магнолія Плюс, 2006. – 308 с.
20. Семенченко В., Коваленко Д., Бугас Д. Економічна теорія: навч.посіб. К. : Вид-во: Центр навчальної літератури, 2019. – 428 с.
21. Сірко А. Економічна теорія. Політекономія. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 448 с.
22. Соколов М., Горбач М., Бугас В. Економічна теорія: навч.посіб. К. : Вид-во Центр навчальної літератури, 2019. – 532 с.
23. Ходжаян А.О. Політична економія: навч.-метод. посібник для самост. вивчення / А.О.Ходжаян. – К.: Кондор, 2009. – 304 с.
24. Чепінога В. Г. Економічна теорія: підручник / В. Г. Чепінога. – Київ : Юрінком Інтер, 2019. – 656 с.

Допоміжна

1. Білоцерківець Володимир Вікторович, Лященко Анжела Вадимівна. Нова економіка: сутність та генеза. - Д. : Січ, 2007. – 221с.
2. Бутук О.І. Економічна теорія: тренінг-курс: Навч. посіб. / О.І.Бутук, Н.І.Волкова. – К.: Знання, 2007. – 291 с.
3. Ватаманюк З.Г. Вступ до економічної теорії: Курс лекцій. – Львів: «Новий Світ 2000», 2005. – 352 с.
4. Єщенко П.С. Сучасна економіка / П.С.Єщенко, Ю.І.Палкін. – К.: Вища школа, 2005. – 325 с.
5. Заблоцький Б.Ф. Перехідна економіка: Посібник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 512 с.
6. Загальна економіка / За ред. Радіонової І.Ф. – К.: Аксіома, 2008. – 396 с.
7. Злупко С. Перехідна економіка: сучасна Україна: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 324 с.
8. Костюк В.С. Економічна теорія / В.С.Костюк, А.М.Андрющенко, І.П.Борейко. – К.: ЦУЛ, 2009. – 282 с.
9. Макконнелл К., Брю Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. В 2-х т. Т. 1. – М.: Республика, 1992. – 399 с.
10. Макконнелл К., Брю Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. В 2-х т. Т. 2. – М.: Республика, 1992. – 400 с.
11. Маркс К. Капітал. Т.І. // Маркс К., Енгельс Ф. Твори, Т.23.
12. Ніколенко Ю.В. Основи економічної теорії: Підручник. – 3 вид. – К.: ЦУЛ, 2003. – 540 с.
13. Орехівський Григорій Анастасійович. Політекономія: навч. посіб. для студ. ВНЗ. - К. : Каравела, 2008. – 295с.
14. Основи економічної теорії: Навчальний посібник / За ред. А.Г.Зюнькіна. – К.: КНТ, Центр навчальної літератури, 2007. – 232 с.
15. Основи економічної теорії / За ред. П.В.Круша, В.І.Депутат, С.О.Тульчинської. – К., 2007. – 448 с.

16. Основи економічної теорії: Підручник / В.Г.Федоренко, Ю.М.Ніколенко, О.М.Діденко і ін.; За наук. ред. В.Г.Федоренка. – К.: Алерта, 2005. – 510 с.
17. Селезньов В.В. Основи ринкової економіки України: Посібник. – К.: А.С.К., 2006. – 688 с.
18. Трансформаційна економіка: Навчальний посібник / за ред. В.С.Савчука, Ю.К.Зайцева. – К.: КНЕУ, 2006. – 612 с.
19. *Mankiw, Gregory*. Macroeconomics (7th Edition). Worth Publishers, 2010. – 588 p.
20. *Mankiw, Gregory*. Principles of Macroeconomics (6th ed.). Mason: South-Western, 2012. – 784 p.
21. *Romer David*. Advanced macroeconomics / D. Romer McGraw-Hill / Irwin. – 3 edition, 2005. – 696 p.
22. Samuelson, Paul A. (2002), *Paul Samuelson and the Foundations of Modern Economics*, Transaction Publishers, ISBN 978-0-76-580114-2.
23. Samuelson, Paul A. (2007), *Inside the Economist's Mind: Conversations with Eminent Economists* with William A. Barnett, Blackwell Publishing, ISBN 1-4051-5917-0.
24. Samuelson, Paul A. (1948), *Economics: An Introductory Analysis*, ISBN 0-07-074741-5; with William D. Nordhaus (since 1985), 2009, 19th ed., McGraw–Hill. ISBN 978-0-07-126383-2.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua/> (Офіційний Веб-сайт Верховної ради України)
2. <http://korrespondent.net/>
3. <http://gufer.net/> (Економіка для студентів)
4. <http://www.bank.gov.ua/> (Національний банк України)
5. <http://www.kmu.gov.ua/> (Урядовий портал)
6. <http://www.me.gov.ua/> (Міністерство економічного розвитку і торгівлі)
7. <http://www.nbuv.gov.ua/> (Національна бібліотека України ім.І.В.Вернадського)
8. <http://www.niss.gov.ua/catalogue/11/> (Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України)
9. <http://www.nplu.org/> (Національна парламентська бібліотека України)
10. <http://www.ukrstat.gov.ua> (Офіційний Веб-сайт Державної служби статистики України).